

รายงานสรุปการรับคณะผู้ปฏิบัติงานโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน
บ้านสุขฤทัย บ้านเมืองงามใต้ และบ้านเมืองงามเหนือ ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่

ณ โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ บ้านปางมะหัน จ.เชียงราย

โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงราย

และโครงการปลูกป่าสร้างคน รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จ.น่าน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ระหว่างวันที่ 8 – 13 มกราคม 2561

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและ ความสำคัญ	ทีมปฏิบัติการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้าดำเนินกิจกรรมพัฒนาระบบน้ำ ในพื้นที่หมู่บ้านสุขฤทัย บ้านเมืองงามเหนือ บ้านเมืองงามใต้และบ้านห้วยส้าน (บาหลา) ซึ่งเป็น 3 หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พัฒนา ต. ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ. เชียงใหม่ ในความรับผิดชอบของมูลนิธิฯ
วัตถุประสงค์	เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการทำงานและปณิธานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ใน การดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน
องค์ประกอบ	ผู้นำและชาวบ้านจำนวน 39 คน จาก 4 หมู่บ้านได้แก่ 1. บ้านเมืองงามเหนือ 12 คน 2. บ้านเมืองงามใต้ 12 คน 3. บ้านสุขฤทัย 11 คน 4. บ้านห้วยส้าน (บาหลา) 4 คน ผู้ชาย 28 คน ผู้หญิง 11 คน
เจ้าหน้าที่รับคณะ	ณรงค์ ประยงค์(นำคณะมาจากต.ท่าตอน) อมรรัตน์ โกมินทร์ ปราบธนา
งบประมาณ	รหัสงาน 935
หมายเหตุ	

วันจันทร์ที่ 8 มกราคม 2561

ช่วงเช้า

****หมายเหตุ:**

เนื่องจากคณะผู้ทำรายงานจะติดตามคณะตั้งแต่เย็นวันที่ 8 – 13 มกราคม จึงไม่มีข้อมูลการสรุปในช่วงเช้าของวันที่ 8

ช่วงเย็น

2.1 สรุปกิจกรรมถอดบทเรียนประจำวัน

บรรยากาศระหว่างที่ชาวบ้านได้พูดคุยทีละคน ก่อนข้างสนุกสนาน เพราะบางคนไม่เคยจับไม้ค้ำพุดมาก่อนทำให้เขินอาย ไม่กล้าพูด แต่ชาวบ้านคนที่กล้าพูดก็จะช่วยลุ้นให้เพื่อนตอบคำถามให้ได้ ซึ่งทำให้ชาวบ้านกล้าพูดกล้าคุยมากขึ้น

คำถาม: ความรู้สึกที่ได้มาดูงานวันนี้เป็นอย่างไร

- โดยคณะได้สะท้อนออกมาดังนี้
 - รู้สึกสนุกและได้รับความรู้
 - ได้ความรู้ และเหมือนได้มาเที่ยว เมื่อก่อนเคยมาตอนอายุ 14 – 15 ปี รู้สึกว่าที่นี่เจริญขึ้นมาก
 - วิวกี่ดี ความรู้สึกก็ได้
 - รู้สึกมีหวังเพราะโค้งเยอะ
 - ไปดูที่ดอกหมุย ไม่รู้สึกอะไรเลยเพราะเป็นครั้งแรกที่ได้ออกมา แต่ขี้หมูไม่เหม็น
 - พี่อาแหละเป็นวิทยากรที่อธิบายดีมาก เข้าใจเรื่องชาน้ำมันอย่างดี ได้รู้ว่าโครงการเริ่มแรกจะต้องเจอคนที่เอา/ไม่เอา เวลาทำงานจริงต้องคิดให้มากขึ้น
 - ดีใจที่ได้มาเพราะได้ได้ดูหลายอย่าง แต่พืชที่ดูจะเอาไปปลูกที่บ้านคงไม่มีผลผลิตเพราะว่าอากาศไม่เหมือนกัน แต่ก็ไม่ว่าในอนาคตโครงการจะส่งเสริมให้ปลูกอะไร เรื่องหมุยก็เลี้ยงอยู่ที่บ้านถ้าได้รับการส่งเสริมก็อาจจะดีเพราะที่บ้านปลูกกล้วยได้ดี
 - รู้สึกดีเพราะอากาศเย็น
 - วันนี้ก่อนออกจากบ้านได้ขออนุญาตเมียว่าจะออกไปหาความรู้ เพราะว่าได้ออกมาหาความรู้เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
 - ได้เห็นสิ่งใหม่ๆ ประสบการณ์ เพื่อไว้ใช้ในอนาคต
 - กิตติพงศ์(ตัวแทนเยาวชน) : เป็นโอกาสที่ดีเพราะชาวบ้านก่อนหน้านี้ต่างคนต่างทำงาน ทำให้แต่ละคนได้มาเจอกัน แม้จะเป็นพี่น้องบ้านเดียวกันแต่ไม่มีโอกาสได้พบเจอกัน

- **ผู้ใหญ่บ้านสุขฤทัย** : เรื่องแรกคือประทับใจโกยาว เพราะแกไม่เคยไปไหน ถ้าไปขอแกมักจะปฏิเสธ แต่มาครั้งนี้คือมาขอครั้งเดียวแกก็ตอบรับ ที่ผ่านมาโครงการที่ไปลงในหมู่บ้านได้แสดงออกถึงการแสดงความจริงใจบางอย่าง เพราะผลประโยชน์ตกอยู่กับชุมชน โอกาสแบบนี้เราจึงต้องออกมาจนกว่าจะเก็บเกี่ยวเพื่อพัฒนาหมู่บ้านให้ดีที่สุด และประทับใจมากที่ได้มา ในอนาคตก็จะใช้ความรู้ให้ได้มากที่สุด
- **พี่เหม้ม** : เป็นเกียรติมากที่คุณชายต้อนรับเป็นอย่างดี ที่คอกหมูและที่ดอยคำก็ได้ความรู้ในเรื่องนั้น ถ้าได้ไปคุยกับชาวบ้านก็จะไปคุยว่าเราสามารถร่วมมือกันอย่างไร ที่จะพัฒนาอาชีพได้
- **พี่อรยา** : ดีใจที่ได้มาร่วมงานกับเพื่อนๆ พี่น้องทุกคน ได้มาดูงานครั้งแรก ชอบอากาศ และชอบการเลี้ยงหมูและจะกลับไปแนะนำวิธีการเลี้ยงให้กับชาวบ้าน อาหารอร่อย
- **กลุ่มแม่บ้าน** : ดีใจมากที่ได้มา
- **พี่เฉลิมชัย** : รู้สึกดีใจที่ได้ออกมากับเพื่อนทุกคน ได้เห็นหมู ชาน้ำมัน โรงงานชา ดอยคำ ที่ที่อยู่ไม่มีอาชีพ มีแต่รับจ้างทั่วไป ถ้าเป็นไปได้อยากกลับไปทำที่บ้านเพื่อลูกหลานได้มีงานทำ
- **รู้สึกดี** เหมือนอยู่ที่บ้าน แต่เมารถก็เลยไม่สนุกเท่าไร
- **พี่วเรช** : รู้สึกดีมาก เพราะวันนี้ได้ไปดูหมู ได้จองแม่พันธุ์หมูป่าเอาไปเลี้ยงที่บ้าน รู้สึกดีใจที่ได้มาร่วมโครงการ
- **ดีใจที่ได้มา** รู้จักกับทุกคน เก็บไว้เป็นบทเรียนในอนาคต
- **พี่าก่อ** : ดีใจที่ได้มาร่วมกับทุกคน
- **พี่ธิตวัฒน์** : รู้สึกดี เพราะมาครั้งแรก
- **ดีใจที่ได้มา** ถนนเสียวดี
- **พี่ดวงกมล** : ดีใจที่ได้มา ธรรมดาที่รู้อยู่แล้วว่าพ่อหลวง (ร.9) ทำอะไรให้มากมายแต่วันนี้ได้รู้มากขึ้นก็ดีใจ
- **พี่สุวรรณ** : รู้สึกดีใจที่ได้มากิจกรรม วันนี้ได้ความรู้มากมาย ทำให้เรารู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หวงแหนธรรมชาติ สามารถนำพระราชดำรัสของร.9มาใช้ได้
- **รู้สึกประทับใจ** แม้ว่าจะมาเป็นครั้งที่สองที่ได้มาก็ประทับใจมาก
- **วันนี้มาดูงาน** ดีใจมาก ได้มาดูชาน้ำมันครั้งแรกในชีวิต
- **ดีใจตั้งแต่ก้าวขาออกจากบ้าน** เพราะหาโอกาสไม่ได้ พอโครงการเข้ามาก็ได้ทราบว่าจะมีกิจกรรมเข้าไปในหมู่บ้าน ประทับใจหมูที่สุดเพราะว่าใกล้ตัวที่สุด
- **ดีใจที่ได้มา** เจอพ่อแม่พี่น้องทุกคน

- **พี่ดวงแก้ว :** ตอนแรกตกใจมากเพราะมีคนโทรศัพท์มาตอนเที่ยง ให้หาคนไปดูงาน 12 คน ภายใน 4 โมงเย็น ตอนแรกหาคนไม่ได้ก็พยายามหา แต่ใจว่าชาวบ้านทำงานในสวนในไร่ อีกวันหนึ่งมีคนสมัครเข้ามาถึง 14 คน ก็ได้นำเยาวชน แม่บ้านและชาวบ้านอื่นๆมา ที่ได้เห็นก็คือหมูที่นำไปใช้ได้ แต่ชาวน้ำมันยังไม่แน่ใจว่าได้หรือไม่และต้องช่วยกันดูแลไฟฟ้าในพื้นที่ด้วย แต่ที่บ้านเป็นนา ได้เห็นเขาฉายวิดีโอภาพเมื่อก่อนแต่เดี๋ยวนี้เป็นป่าที่บกรู้สึกดีใจ เลยคิดว่าต้องไปคุยกับชาวบ้านมากขึ้นเพราะป่าบ้านเรายังมีน้อย
- **ต้องขอขอบคุณผู้นำคณะจนถึงโซเฟอร์ที่เก่งมาก** ตั้งแต่ลงจากบ้านมาก็รู้สึกว่าจะวันนี้ต้องไปเจอเรื่องดีๆ คิดว่าน่าจะได้อะไรความรู้ไปใช้ ตอนนี้ที่บ้านก็มีโครงการเรื่องน้ำ ชาวบ้านช่วยกันต่อท่อ มีเจ้าหน้าที่มาช่วย ชาวบ้านก็จะช่วยอย่างเต็มที่ ขอให้โครงการเป็นไปอย่างราบรื่น
- **อาจารย์สอนภาษาจีน :** รู้สึกพอดีๆ
- **** โกยาว :** ได้เห็นหมู่บ้านของเราหลายเผ่า เมื่อคืนนอนไม่หลับเพราะดีใจมากที่จะได้มา
- **ผู้ใหญ่บ้านสุขฤทัย :** จริงๆนะครับ เพราะตั้งแต่ผมเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจนเป็นผู้ใหญ่บ้าน 10 ปีแล้วก็ไม่เห็นแก่ไปที่ไหนมาก่อนเลย

บรรยากาศการพูดคุยสรุปความรู้สึกรักของชาวบ้านในการมาดูงานวันแรก

2.2 ช่วงสุดท้ายที่ณรงค์ได้มาพบปะพูดคุยกับคณะ โดยมีประเด็นดังนี้

- สิ่งต่างๆที่ได้ทำในพื้นที่คือการเอาชาวบ้านเป็นตัวตั้ง
- สิ่งที่เราทำการคือ ฟัง อย่างตั้งใจ
- การที่ชวนให้มาดูงานเพราะถ้าหากได้มาเห็นด้วยกันก็จะเข้าใจร่วมกันมากกว่า ดังนั้นจึงต้องพามาให้เห็น
- เราก็มองว่าตัวแทนกลุ่มต่างๆจะสามารถกลับไปเล่าในหมู่ของตัวเองได้ เช่น กลุ่มเยาวชน ผู้หญิง คนแก่
- วันที่ได้มาเรียนรู้เพราะว่าได้โอกาส
- ถ้าได้เรียนรู้ร่วมกัน เห็นร่วมกัน เข้าใจร่วมกัน ก็จะสามารถคิดร่วมกันได้ แล้วก็จะสามารถทำร่วมกันได้
- แนวทางการพัฒนาของในหลวง ถ้าหากให้พ่อหลวงทำอย่างเดียว ก็ไม่สำเร็จเพราะ น้ำเป็นของใช้ร่วมกัน ป่าเป็นของส่วนรวม ต้องรู้จักใช้และรักษาร่วมกัน
- เมื่อมาดูงานก็จะได้หารือกันได้ว่า เราจะทำแบบนี้ดีหรือไม่ เหมาะสมกับบ้านเราหรือยัง เพราะฉะนั้นในวันถัดไปเมื่อได้เห็นสิ่งต่างๆ ก็จะให้คณะได้คิด
- สำคัญว่าอย่าไปใช้การ “จำ” ว่ามูลนิธิทำอะไรไปบ้าง ชาวจะหมอมอยู่ที่การคว้ คนคว้คนละคนความหมอมก็แตกต่างกัน ชาวพันธุ์เดียวกันปลูกคนละที่ก็ต่างกัน แม้วันนี้เราจะไปเห็นว่ามีโรงงาน มีคนคว้ชา แต่ท้ายที่สุดแล้วก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ให้คิด วิเคราะห์ ในการคิดต้องคิดร่วมกัน ไม่ต้องหนักใจว่าจะกลับไปทำอะไร อย่าไปไม่กล้าถาม ถ้าไม่ถามก็จะไม่รู้ อย่างกลัวว่าจะไม่เข้าใจภาษาเพราะว่าเรามีล่ามที่สามารถฟังภาษาเข้าใจทั้งหมด
- เมื่อเสร็จจากดอยตุงก็จะพาไปที่จ.น่าน เพื่อไปดูว่าเขาทำอย่างไร แล้วคนบนดอยที่น่านนั้นเขาทำอะไร
- ที่มาด้วยกันวันนี้เพราะบ้านทั้งสามบ้าน กินน้ำเส้นเดียวกันคือแม่น้ำงาม ไหลลงแม่น้ำกกแล้วก็แม่น้ำโขง ที่เราไปทำวันนี้คือการช่วยให้ชาวบ้านสามารถเก็บน้ำใช้ในการเกษตรได้ แล้วถ้าเป็นดอยเราจะเก็บน้ำไว้ใช้อย่างไร
- เมื่อก่อนคนขึ้นมารถดอยตุงน้อยมากเพราะกว่าจะขึ้นมาถึงต้องเข้ามาอีกหลายกิโลเมตร ถนนก็คดเคี้ยว ยากมากที่คนจะขึ้นมา แต่คนที่ผ่านไปทางบ้านสุขฤทัย บ้านเมืองงาม มีเป็นล้านคนที่ผ่านถนนสายนั้น แต่ไม่มีรถจอดเลยสักคัน เราจะมาลองคิดกันว่าจะทำอย่างไรให้มีรายได้จากคนที่ผ่านไปมา

ได้ เพราะว่าในพื้นที่มีศักยภาพที่ดีกว่า คือ 1. ชาวบ้านขยันและฉลาด 2. มีป่าที่ดี 3. มีน้ำที่ดี 4. คนผ่านวันหนึ่งเยอะมาก

- เพราะฉะนั้นอยากให้คณะฟังและเรียนรู้ให้มากๆ
- ตอนกลางคืนจะขอให้มีการมานั่งคุยร่วมกันทุกวัน เพื่อที่จะได้ช่วยกันคิดและตกผลึกทุกวันว่าเราจะกลับไปทำอะไรที่บ้าน

พี่ณรงค์พูดคุยกับคณะในวันแรกที่มาศึกษาดูงาน